

PROF. DR. ADOLF BIBIČ (1933-1996)

Strokovno delo profesorja Adolfa Bibiča je bilo od njegovega prihoda na fakulteto leta 1962 vezano tudi na Teorijo in prakso. Član uredniškega odbora je bil od leta 1964 do leta 1990. Profesor Adolf Bibič je bil glavni in odgovorni urednik Teorije in prakse v letih od 1973 do 1977 in od 1981 do 1986. Od leta 1978 do leta 1980 je bil glavni urednik revije. V svetu revije je deloval od leta 1978 do 1996. Profesor Bibič je Teoriji in praksi dal odločilni pečat. V reviji je objavil vrsto strokovnih in znanstvenih razprav.

Ogromno je prispeval prav k njeni mednarodni uveljavitvi in utrjevanju temeljne usmeritve revije v kritično premišljanje in strokovno vrednotenje družbe in politike.

Profesor Adolf Bibič je bil dve leti dekan Fakultete za družbene vede (tedaj FSPN), predstojnik Katedre za politične vede, predstojnik Odelka za politične vede, predstojnik Centra za politološke raziskave. Utemeljil je temeljni predmet na dodiplomskem študiju politologije Obča politologija in predmet Zgodovina politične misli. V določenem obdobju je predaval tudi Primerjalne politične sisteme in Teorijo države. Na podiplomski ravni je predaval predmet Politična teorija in predmete, ki so bili vezani na posamezne izseke iz zgodovine politične misli.

Bil je med ustanovitelji Slovenskega politološkega društva leta 1967, deloval je v njegovem izvršilnem odboru zadnja štiri leta pa mu je tudi predsedoval. Deloval je tudi v okviru Jugoslovanskega politološkega društva in bil dve mandatni obdobji (1976-1982) član IPSA, mednarodnega združenja za politično znanost. V okviru te organizacije je bil tudi podpredsednik raziskovalnega komiteja za pluralizem in komiteja za preučevanje dežel v razvoju.

Profesor dr. Adolf Bibič je bil znanstvenik. Pripadal je veliki republiki duha, katere državljani so tudi vsi politologi. Šolal se je v vseh velikih sodobnih tradicijah: že leta 1965 je pol leta prebil v Sovjetski zvezi pol leta pa v ZDA na najuglednejših univerzah, študiral je tudi v Franciji in Nemčiji. Ta vp

Odgovor na to vprašanje, kaj je politika je iskal vedno na novo. Nikoli se ni sprijaznil z odkritim in domišljenim.

Njegovo največje in najpomembnejše delo je Zasebnštvo in skupnost, ki je izšla leta 1972 in nato v ponatisu leta 1984. Knjiga je leta 1983 izšla tudi v srbohrvaškem prevodu. Za delo je prejel najvišje priznanje Republike Slovenije za znanstvene dosežke: Kidričevo nagrado. V tem delu je utemeljil svojo teoretsko pozicijo in postavil teoretske temelje slovenske politologije. Politiko je opredeljeval iz razmerja med civilno družbo in državo in se tako zavezal političnofilozofski tradiciji Hegla in mladega Marxa. Opredelitev za afirmacijo civilne družbe v času, ko se je država podala na pot postopnega brisanja ločitve na civilno družbo in državo, je imela tudi na politični ravni osvobajajoče posledice. Postavljanje politike skozi Hegla in mladega Marxa v času prevlade birokratskega marksizma je bila velika teoretska osvežitev. Bibič ugotavlja, da je vulgarni marksizem skrčil obravnavo politike na razmerje razred-država, zanemaril pa je celotno dialektiko odnosov med državo in družbo. Po njegovi oceni je "jasna zavest o nastanku in razvoju razlikovanja in razmerja med "civilno družbo" in državo nujen uvod v sodobno sociološko in filozofsko zasnovano preučevanje politike." (13)

Temeljno vprašanje, s katerim se je Bibič spopadel v tem delu je opredelil takole: kako ohraniti sobodo posameznika in kako zagotoviti obstoj in razvoj politične celote. Bibičev odgovor je šel v smeri ugotovitev, da "skupnost ni utopija, čeprav so v njej tudi prvine utopičnosti" in da je "skupnost več kot realizem, čeprav brez njega lahko živi le v predstavah". Skupnost raste iz povezanih pobud individualnega bogastva človeka in njegovih združenj, hkrati pa se postavlja tako, da kot norma in jamstvo zagotavlja razvoj človekovih delovnih in ustvarjalnih sposobnosti ter potreb, ki jih človek s svojim delom, povezanim z delom drugih, lahko zadovoljuje in bogati kot človeške potrebe." (10).

Ni pa se ognil razpravi o objektivnosti z

Rosino protielitistično, protidogmatsko, protibirokratsko in demokratično usmerjenost. Tudi izbrana dela Antonia Gramscija (1987) ni izdal le zgolj zato, ker je Gramsci eden najpomembnejših mislecev politike, temveč tudi zato, ker mu je kot Rosa, Hegel in mladi Marx bil blizu po načinu postavljanja problemov, argumentaciji in stališčih do socializma kot svobodne skupnosti svobodnih posameznikov.

V to tradicijo je profesor Bibič uvrstil tudi teoretski prispevek Edvarda Kardelja, kar je podrobneje razčlenil v delu *Moč ljudskih množic* (1981). Ukvarjanje s civilno družbo je kronal z izadjo zbornika *Civili society, political Society, Democracy* (1995) in z razpravo o vključevanju slovenske civilne družbe v civilno družbo Evrope (1996).

Teorijo civilne družbe je profesor Bibič razvijal tudi v smeri analize interesov. Leta 1980 je izdal knjigo z naslovom *Interesi in politika*, od kritike politične države k samoupravnemu pluralizmu, v kateri je postavil temelje teoriji o interesnih skupinah in predstavil svoj pogled na koncept pluralizma samoupravnih interesov. Osemdeseta leta so ga pripeljala zelo blizu politike. Politika je profesorja Bibiča vedno tudi mikala, vendar se zanjo nikoli ni odločil. Okupirala ga je politična strategija in temeljno razmerje političnih sil v svetu, Jugoslaviji, Sloveniji in končno tudi v mikrookolju. Vedno je zagovarjal premišljene spremembe in doseženi konsenz. To stališče je prihajalo do izraza tudi v njegovem znanstvenem delu, kjer je iskal povezavo med revolucijo in reformo, med spontanostjo in organizacijo.

Bil je zraven pri premišljanju prehoda iz socializma v strankarsko demokracijo. Ponudil je svoj koncept pluralizma, ki ga je imenoval asociacijski pluralizem, z namenom, da bi bila politika bolj po meri ljudi. Podrobneje ga je predstavil v delu *Civilno društvo i politički pluralizam* iz leta 1990.

Profesor dr. Adolf Bibič je bil utemeljitelj politologije na Slovenskem in v Jugoslaviji. Z obsežnim opusom objavljenih del tudi v uglednih mednarodnih revijah predstavljal steber slovenske politologije. Za sabo je zapustil ugleden in uveljavljen študij na dodiplomski in podiplomski ravni in zbor svojih študentov, kolegov in sodelavcev, ki nas je zavezal, da njegovo zastavljeno delo poglobljamo in razširjamo.

Igor Lukšič